

Op donderdag avond 23 juni is een verwarde man in Noordscheschut om het leven gekomen. De aard van de berichten die daarover in de pers zijn gekomen maken dat de naaste familie graag de volgende informatie naar buiten wil brengen.

Robert was een markante man. Hij beschikte over vele talenten. Vooral in handwerk blonk hij uit. Wat zijn ogen zagen maakten zijn handen. Hij had plezier in het leven en leek een stralende toekomst tegemoet te gaan. Helaas kwam rond zijn drieëndertigste levensjaar een zware psychische stoornis aan de oppervlakte. Deze leidde een jaar later al tot een eerste psychose. De familie heeft sindsdien door schade en schande met de ziekte van Robert om leren gaan. Daarbij is als vanzelf ook veel ervaring opgedaan in de omgang met allerlei instanties van zorg- en hulpverlening .

De laatste drie jaar ging het bergafwaarts met Robert. Hij nam zijn medicijnen niet meer en werd steeds psychotischer. Een gebrek aan inzicht in het eigen ziektebeeld bracht hem er toe om elke vorm van hulp af te wijzen. Ondertussen moest de familie toezien hoe Robert steeds verder in een zelfgebouwde wereld van wanen en samenzweringstheorieën wegzakte. Hij werd steeds lastiger te bereiken en hij begon wie hem na stond steeds meer als zijn vijand te zien. Voor de familie werd daarom steeds duidelijk dat alleen een gedwongen behandeling nog een oplossing kon bieden.

De familie zocht hierin nadrukkelijk de samenwerking met zorg- en hulpverlening. Alle instanties waren dan ook al in een vroegtijdig stadium van het verslechterende ziektebeeld van Robert op de hoogte gesteld. Daarbij ging niets vanzelf. De familie moest steeds actief aan de bel trekken om instanties te activeren en hen vervolgens voor fouten te behoeden zodra ze eenmaal in actie gekomen waren.

De manier waarop de professionele instanties zoals GGZ, politie en rechtelijke macht op de ziekte van Robert hebben gereageerd is voor de familie een langdurige bron van frustratie, zorg, ergernis en woede geweest. Behandelend psychiaters onderschatten zonder uitzondering de ernst van Robert's psychische aandoening, wilden vaak niet met de familie overleggen, of schoven de familie zelfs voor een deel de schuld van zijn problemen in de schoenen.

Onderdeel van de bemoeienissen van de familie was steeds, de instanties te wijzen op de gevaren van gewelddadigheid en zelfdoding. Als familie kenden wij deze risico's. Wij hadden ze van dichtbij meegemaakt. We waren erin gepokt en gemazeld. Deze waarschuwingen werden door de instanties meestal niet op waarde geschat en soms zelfs ronduit genegeerd. Soms ook slaagden we er als familie in om de ene instantie van de risico's te doordringen, dan gooide een andere instantie weer roet in het eten. Van dat laatste zullen we twee voorbeelden geven.

Begin maart van dit jaar had Robert in een handgemeen een buurman geslagen. De politie wilde Robert na verhoor gewoon weer naar huis laten gaan. Door actief in te grijpen wist de familie dit te voorkomen en kwam er een "In beschikking Stelling (IBS)", zoals dat zo mooi in het psychiatrisch jargon heet. Men kan iemand dan langer ter observatie vast houden totdat een rechter besluit dat de patiënt in kwestie gedwongen behandeld mag worden. Het contact met de behandelend psychiater verliep goed, waardoor de familie er van overtuigd raakte dat deze van de ernst van de situatie doordrongen was. Vier weken later besloot een rechter echter dat gedwongen opname niet nodig was. Robert was geen gevaar voor zichzelf en ook niet voor anderen. Hij kon direct weer naar huis.

Het tweede – noodlottige – voorval dat wij willen melden is de zogenaamde RM-zitting van 23 juni j.l. bij Robert aan huis. In zo'n RM zitting wordt met de betrokken psychiatrische patiënt een gesprek gevoerd, waarna de rechter een machtiging kan opleggen. Dat houdt in dat de patiënt dan direct wordt meegenomen naar de kliniek en gedwongen behandeld kan worden. De familie heeft het GGZ en het OGGZ steeds uitvoerig geattendeerd op het gevaar van zelfdoding bij dergelijke zittingen. Dit keer leken de zorgverlenende instanties daar van doordrongen. Zij spraken daarom

ook met de rechter af dat de rechterlijke machtiging ter plaatse in de huiskamer van Robert opgelegd zou worden. Robert kon dan immers direct worden meegenomen. De rechter besloot echter tot een tussentijds overleg in de open lucht buiten de woning. Robert gebruikte deze gelegenheid om iedereen buiten te sluiten en zijn huis te barricaderen. Niet lang daarna werden alle professionals met kennis van het ziektebeeld van Robert aan de kant geschoven en nam een arrestatieteam de regie over. De afloop was dodelijk.

Wij zullen als familie voorlopig niet in gaan op de details van de omstandigheden die uiteindelijk tot de dood van Robert hebben geleid. Ook al omdat er een officieel onderzoek naar de toedracht plaats zal vinden. Wij laten het daarom bij deze twee concrete voorbeelden, die naar onze mening al voldoende doeltreffend laten zien hoe buitensporig groot de beoordelingsfouten zijn die men in het systeem van recht, veiligheid, zorg- en hulpverlening maakt en hoe verregaand disfunctioneel dit systeem is in de omgang met verwarde mensen zoals onze geliefde vader, zoon, broer en ex-man.